

АО «СК «Сентрас Иншуранс»	ПС - 34 Правила добровольного страхования имущества от ущерба	Издание от 29.12.2018 г. № 1	Стр. 1 из 23
		Взамен издания от 05.11.2013 г.	

Утверждены
решением Совета директоров АО «Сентрас Иншуранс»
от «29».12.2018 г. Протокол № 54



Согласованы
решением Правления АО «Сентрас Иншуранс»
от «26».12.2018 г. Протокол № 45

ПС – 34

**ПРАВИЛА
добровольного страхования
имущества от ущерба**

Контроль	Комплаенс-контролер	Д.А. Троценко	19.12.2018 (дата)	(подпись)
----------	---------------------	---------------	----------------------	-----------

Должность	ФИО	Виза	Дата	Подпись
Директор ДСВ	А.А. Былин	Согласовано	04.12.2018	
Директор ЮД	В.А. Галиакберов	Согласовано	11.12.2018	
Управляющий директор-член Правления	Д.М. Нуркатов	Согласовано	27.11.2018	

Разработал	Зам. директора ДА	Т.В. Самойлова	27.11.2018 (дата)	(подпись)
------------	-------------------	----------------	----------------------	-----------

АО «СК «Сентрас Иншуранс»	ПС - 34 Правила добровольного страхования имущества от ущерба	Издание от 29.12.2018 г. № 1 Взамен издания от 05.11.2013 г.	Стр. 2 из 23
---------------------------	---	---	--------------

1. Жалпы ережелер

1. Осы мүліктік залалды ерікті сақтандыру ережелері (бұдан әрі - Ереже) Қазақстан Республикасының заңнамасына, «Сентрас Иншуранс» Сақтандыру Компаниясы» АҚ-ның ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес әзірленді және сақтандыру шарттарын, мүліктік залалды ерікті сақтандыру шарттарын (бұдан әрі - сақтандыру шарты) жасау, жүргізу және жүргізу тәртібін реттейді.

2. Сақтанушылар Сақтандырушымен сақтандырылған мүлікті сақтауға мүдделі үшінші тұлғалардың (сақтандырылған тұлғалардың) пайдасына сақтандыру шартын жасасуға құқылы.

3. Сақтандыру шарты бойынша Сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын төлеуге міндеттенеді, ал Сақтандырушы сақтандыру шартында қарастырылған сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтанушыға немесе пайдасына сақтандыру шарты жасалған басқа тұлғаға (пайда алушыға) сақтандыру шартында көрсетілген сақтандыру сомасы шегінде сақтандыру төлемін жасауға міндеттенеді.

4. Осы Ережеде қолданылатын ұғымдар, терминдер мен қысқартулар:

амортизация - пайдалану салдарынан физикалық және моральдық тозу нәтижесінде, сондай-ақ технологиялық ресурстарды игеру нәтижесінде объектінің бастапқы құнын төмендету және объект құнының пайыздық шамасы ретінде есептеледі;

мүліктің нақты құны - нарықтық құны, баланстық құны (бастапқы, қалдық), контракт, шарт, бағалау құны негізінде анықталады;

жарылыс - заттың күйінің жедел физикалық және химиялық өзгеруімен байланысты, жанудың, ұшқындаудың пайда болуымен, бөлшектердің (фрагменттердің) кеңеюімен, жұмыс істей алатын газдар мен булардың шығумен жүретін, заттың күйінің жедел физикалық және химиялық өзгеруімен байланысты қысқа мерзім ішінде энергияны шығару процесі.

Резервуардың жарылуы оның қабырғасы құлаған кезде және резервуардың ішіндегі және сыртындағы қысым айырмашылығы кенеттен теңестірілгенде болады. Егер резервуардағы жарылыс химиялық реакция нәтижесінде пайда болса, резервуардың зақымдануы оның қабырғаларының тұтастығы бұзылғанына қарамастан өтелуі керек. Төмендетілген қысым нәтижесінде келтірілген залал өтелмейді;

пайда алушы - сақтандыру шартына сәйкес сақтандыру төлемін алушы болып табылатын тұлға. Егер Пайда алушы сақтандыру шартында көрсетілмеген болса, оны Сақтанушы / Сақтандырылған тұлға қабылдайды. Пайда алушы заңды және жеке тұлғалар бола алады;

тонау - мүлікті ашық ұрлау;

сақтандырылған тұлға - заңға, өзге де нормативтік құқықтық актілерге немесе шартқа негізделген сақтандырылған мүлікті сақтауға мүдделі, өзіне қатысты сақтандыру жүзеге асырылатын құзыретті тұлға;

несие беруші - несие (кредит) берген тұлға;

жер сілкінісі - жер асты дүмпулері мен ауытқуларымен қатар жүретін жер қойнауындағы табиғи процестердің нәтижесі;

ұрлау - мүлікті жасырын ұрлау;

өрт - өрттің көтерілуі мен сақталуы үшін арнайы жасалынған орындардан тыс жерлерде немесе өздігінен өртенуге қабілетті және материалдық залал келтіретін, бақыланбайтын жану;

сумен зақымдану - сумен жабдықтау, кәріз, жылу немесе өрт жүйелеріндегі авария, көрші үй-жайлардан судың ағуы салдарынан сұйықтықтың сақтандырылған меншігіне әсер етуі;

үшінші тұлғалардың заңсыз әрекеттері - Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексіне сәйкес вандализм, бұзақылық, тонау немесе ұрлау, қасақана жою немесе мүлікке залал келтіру;

шабуыл - шабуыл жасалған адамның өмірі мен денсаулығына қауіпті зорлық-зомбылықпен немесе осындай зорлық-зомбылықты тікелей қолдану қауіпімен бірге мүлікті ұрлауға жасалған шабуыл;

бүріккіш өрт сөндіру жүйесі - бұл өрт сөндіру құрамымен үнемі толтырылып тұратын, арнайы саптамалармен, бүріккіштермен жабдықталған, тұтанғыш қондырғы тұтанудың бастапқы кезеңінде ашылған кезде өрт сөндіру құрамын қамтамасыз ететін құбыр жүйесі;

табиғи апаттар - табиғи күштердің кенеттен, орны толмас көріністері, олардың әсері материалдық залал келтірді, соның ішінде, бірақ олармен шектелмей, келесі табиғи құбылыстар:

АО «СК «Сентрас Иншуранс»	ПС - 34 Правила добровольного страхования имущества от ущерба	Издание от 29.12.2018 г. № 1 Взамен издания от 05.11.2013 г.	Стр. 3 из 23
---------------------------	---	---	--------------

дауыл, шторм, боран, бұршақ, көшкін, сел, көшкін, лай көшкіні, нөсер су, жауын-шашын, жердің шөгуі, жер асты суларының тасқыны, су тасқыны);

Сақтандырушы - «Сентрас Иншуранс» Сақтандыру Компаниясы» Акционерлік Қоғамы, залалдан мүліктік ерікті сақтандыруды жүзеге асыруға лицензиясы бар және сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру шартында белгіленген шектерде оның пайдасына сақтандыру пайдасы жасалатын тұлғаға (пайда алушыға) сақтандыру сомасы мөлшерінде сақтандыру төлемін жүзеге асыруға міндетті тұлға;

Сақтандырушы - Сақтандырушымен сақтандыру шартын жасасқан тұлға. Осы Ережеге сәйкес Сақтанушылар кез-келген заңды нысандағы заңды тұлғалар және қабілетті жеке тұлғалар, соның ішінде жеке кәсіпкерлер бола алады;

сақтандыру өтемі - Сақтанушыға тиесілі сақтандырылған мүлікке нақты меншік құқығында немесе басқа заңды негізде өтеу бойынша іс-шаралар. Сақтандыру қамқорлығы моральдық шығындар мен іскерлік беделге келтірілген зиянды қамтымайды;

сақтандыру төлемі - сақтандырушы сақтанушыға (пайда алушыға) сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру сомасы шегінде төлеген ақша сомасы;

сақтандыру сыйлықақысы - Сақтанушыға сақтандырушыға оның сақтанушыға (пайда алушыға) сақтандыру шартында айқындалған мөлшерде сақтандыру төлемін жүзеге асыру міндеттемесі үшін төлеуге міндетті ақша сомасы;

Сақтандыру сомасы - сақтандыру объектісі сақтандырылған және сақтандыру жағдайы туындаған кезде сақтандырушының жауапкершілігін шектейтін ақша сомасы;

сақтандыру жағдайы - басталу сәтінде Сақтандырушының сақтандыру шартында қарастырылған сақтандыру төлемін жасау міндеттемесі пайда болатын ықтималдығы мен пайда болуының белгісі бар оқиға;

мүліктің сақтандырылған құны - сақтандыру шартын жасасу кезіндегі мүліктің нақты құнынан анықталады;

найзағай соққысы - найзағай электр разряды, онда разряд тогы мүлік арқылы өтеді және мүлікке жылу, механикалық немесе электрлік әсер етеді.

франшиза - бұл Сақтандырушының белгілі бір мөлшерден аспайтын зиянды өтеуден сақтандыру шарттарында көзделген босату. Франшиза шартты (шегерімге жатпайтын) және шартсыз (шегерілетін) болып табылады. Франшиза сақтандыру сомасынан пайызбен немесе абсолютті мөлшерде белгіленеді.

Шартты франшиза бойынша Сақтандырушы белгіленген шегерілетін сомадан аспайтын зиянды өтеуден босатылады, бірақ егер оның мөлшері осы мөлшерден асып кетсе, залалды толық көлемде өтеуге міндетті.

Шартсыз франшиза кезінде, барлық жағдайларда залал белгіленген соманы алып тастаумен төленеді.

2. Сақтандыру объектісі

5. Сақтанушының (сақтандырылған тұлғаның) жалдау, найм, прокат, лизинг, сақтау немесе кепілге салу, бүліну, жоғалту немесе жойылу салдарынан мүлікті иеленуге, пайдалануға, билік етуге, сондай-ақ осы қарыздың кепілі болған сақтанушының қарызға алған мүліктерімен байланысты мүліктік мүдделері сақтандыру объектісі болып табылады. Сақтанушының заңсыз мүліктік мүдделері сақтандыруға жатпайды.

6. Сақтандыруға мыналар қабылданады:

- 1) тұрғын үйлер, пәтерлер, әкімшілік, өндірістік ғимараттар мен құрылыстар;
- 2) азаматтардың тұруы үшін белгіленген тәртіппен танылған, өндірістік және коммерциялық мақсаттарда пайдаланылатын және жеке кіреберісі бар ғимараттың жекелеген бөліктері;
- 3) сыртқы және / немесе ішкі сылақ және кескіндеме жұмыстарының барлық түрлерін, соның ішінде сылақ жұмыстары: декоративті элементтер: қабырғалар, төбелер, едендер, есіктің ішкі құрылыстары, соның ішінде әйнек, интерьер, терезе конструкциялары, орнатылған жиһаз;
- 4) стационарлық инженерлік жабдықтар: санитарлық жабдықтар (ванна, душ, раковина, дәретхана, сантехника, ванна бөлмесіне арналған жиһаз, мини-саунаға арналған жабдық және т.б.), су жылытқыштар (газ және электр) колонкалар, қазандықтар, бойлерлер, сумен жылыту радиаторлары, сүлгі кептіргіштер және т.б.), суды тазарту жүйелері, кондиционерлеу және

АО «СК «Сентрас Иншуранс»	ПС - 34 Правила добровольного страхования имущества от ущерба	Издание от 29.12.2018 г. № 1	Стр. 4 из 23
		Взамен издания от 05.11.2013 г.	

желдету, электр жабдықтары және т. б. ;

5) өндірістік, техникалық, электронды, инженерлік, құрылыс, арнайы және басқа жабдықтар, ауылшаруашылық және мамандандырылған жабдықтар мен көлік құралдары;

6) тауарларды қоспағанда, Сақтандыру шартында көрсетілген үй-жайларда немесе жабдықталған сақтау орындарында орналасқан тауарлы-материалдық қорлар және басқа жылжымалы мүлік;

7) сақтандырылған құрылымның орнында орналасқан және әрі қарай құрылысқа арналған құрылыс материалдары;

8) дачалар, бақша үйлері, гараждар және тұтыну үшін салынған басқа да ғимараттар;

9) көлік құралдары мен жүктерді қоспағанда, үй, кеңсе және басқа да жылжымайтын мүлік.

7. Сақтандыру шартында сонымен қатар келесі объектілерді сақтандыру көзделуі мүмкін:

1) ауыл шаруашылығы ұйымдарының, шаруа (фермер) қожалықтары мен егістік жер учаскелері, жеке қосалқы учаскелерден жер учаскелері, ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлер;

2) ландшафттық құрылыстар мен қоршаулар, ландшафт дизайны элементтері, учаскенің инженерлік жүйелері;

3) ерекше құнды мүлік: қымбат металдардан жасалған бұйымдар, қымбат, жартылай бағалы және сәндік (түсті) тастар: зергерлік бұйымдар, үстел үстелі мен жазуға арналған заттар; коллекциялар, картиналар, ерекше және антикварлық заттар, қолдан жасалған қолөнер туындылары; сейфте қолма-қол ақша; сирек кездесетін кітаптар, терілер мен аң терілері;

4) аңшылық атыс қаруы (тиісті уәкілетті органдардың заңнамада белгіленген тәртіппен оларды қолдануға және сақтауға міндетті рұқсатымен),

5) салынып жатқан құрылыстың, құрылыстың жоғары дайындық деңгейіне ие (іргетасы, қабырғалары, жабық есігі және әйнек терезе саңылаулары болуы міндетті) және сақтандыру кезеңінде салынбайтын;

6) ірі қара мал (ірі қара / ұсақ мал, жылқы, түйе, шошқа, аң терісі бар жануарлар мен қояндар, жұмыртқа өсіретін тұқымдар мен бройлер өндіруге мамандандырылған құстар) және үй жануарлары (ветеринариялық станцияда тіркелген және төлқұжат пен, ұшатын құстарды қоспағанда, клубта мүшелікке ие асыл тұқымды иттер мен мысықтар);

7) көлік құралдары, жылжымалы құрылыс, ауылшаруашылық және басқа да автомобильдер, автомобиль тіркемелері, тракторлар;

8) теледидар, радио, фото, видео жабдықтар, музыкалық аспаптар.

3. Сақтандыру жағдайы

8. Осы Ережеге сәйкес жасалған сақтандыру шарты бойынша, келесі оқиғалар (жиынтықта немесе оның кез келген жиынтығында) нәтижесінде мүліктің жоғалу (жойылу) немесе бүліну қаупі сақтандырылған оқиға болып табылады:

1) өрт, жарылыс, өрт сөндіру салдары, найзағай;

2) тұрмыстық мақсаттар үшін пайдаланылатын газдың жарылуы;

3) жер сілкінісі;

4) табиғи апаттар;

5) бу қазандықтарының, газ қоймаларының, газ құбырларының, машиналардың, аппараттардың және басқа ұқсас құрылғылардың жарылуы;

6) сумен жабдықтау, кәріз, жылу немесе өрт жүйелеріндегі авария, көрші үй-жайлардан судың түсуі салдарынан болған сумен зақымдануы;

7) ұрлық, тонау немесе шабуыл;

8) терезе әйнектерін, айналарды және дүкен терезелерін шағу;

9) үшінші тұлғалардың заңсыз әрекеттері (вандализм, бұзақылық, қасақана жою немесе мүлікке залал келтіру);

10) көлік құралдарының соқтығысуы, басқарылатын әуе кемелерінің немесе олардың бөлшектері мен олардан түскен заттардың сақтандырылған мүлікке қақтығысуы/түсуі.

9. Сақтанушы қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлеген кезде, Сақтандырушы өндірістің тоқтауы мен тоқтап қалуынан, сондай-ақ осы Ереженің 9-тармағында көрсетілген сақтандыру жағдайларының салдарынан кірістерді / пайдаларды жоғалтуды қоса алады.

АО «СК «Сентрас Иншуранс»	ПС - 34 Правила добровольного страхования имущества от ущерба	Издание от 29.12.2018 г. № 1 Взамен издания от 05.11.2013 г.	Стр. 5 из 23
---------------------------	---	---	--------------

10. Сақтандыру шартында ереженің 9-тармағында көрсетілмеген басқа да тәуекелдер көзделуі мүмкін. Сақтандыру тәуекелдерінің және сақтандыру жағдайларының толық тізімі Сақтандыру шартында көрсетілген.

11. Сақтандыру шарты бір тәуекелге де, Ереженің 9-тармағында көрсетілген бірнеше немесе барлық тәуекелдерге, сонымен бірге Ереженің 9-тармағы, 1)-тармақшасындағы тәуекелдің болуы кезінде де, нақты айтқанда өртті міндетті қоса алғанда, бір уақытта бекітілуі мүмкін.

12. Осы Сақтандыру ережелерінің аясында жабылатын тәуекелдердің нақты тізбесі бар сақтандырудың жекелеген бағдарламаларын, сондай-ақ сату жолдары, клиенттердің ерекшеліктері және т.б. арқылы осындай сақтандыру үшін қолайлы басқа нақты жағдайларды бекітуге болады.

4. Сақтандыру жағдайларын және сақтандыруды шектеу

13. Сақтандыру мыналарға қолданылмайды:

- 1) жарылғыш заттар, егер олар сақтандыру объектісі болмаса;
- 2) құймадағы және біркелкі қымбат тастардағы қымбат металдар;
- 3) компьютерлік және соған ұқсас жүйелердің техникалық сақтау құралдары, атап айтқанда магниттік пленкалар мен кассеталар, магниттік дискілер, жад блоктары және басқа да электрондық сақтау құралдары;
- 4) үлгілер, модельдер, прототиптер және көрме үлгілері, сондай-ақ сақтанушы ағымдағы өнімді өндіру үшін пайдаланбайтын арнайы жабдық;
- 5) бағалы қағаздар, оның ішінде акциялар, облигациялар, сақтандыру полисі, жинақ кітапшалары, банк чектері;
- 6) қолжазбалар, жоспарлар, сызбалар және басқа құжаттар;
- 7) бухгалтерлік және іскерлік кітаптар, актілер, жоспарлар, есептер, файл шкафтары және басқа құжаттар;
- 8) Сақтанушының сақтандыру аумағында орналасқан, бірақ сақтандыру шартында көрсетілмеген жеке заттары;
- 9) қаңқалы-қамысты және ескірген ғимараттар, ғимараттар, құрылыстар;
- 10) сақтандыру шартында көрсетілмеген мүлік.

14. Сақтандырушы өтемақы төлемейді:

- 1) моральдық зиян;
- 2) сот шығындары;
- 3) тауар түрінің жоғалуы;
- 4) айыппұлдар, жұмыс уақытын жоғалту, жоғалған пайда, табыс, егер олар сақтанушымен қосымша төленбесе;
- 5) жөндеу кезінде қонақүйде тұру құны, жол жүру шығындары және басқа да материалдық және материалдық емес жанама залалдар;
- 6) сақтандырылған мүліктің табиғи тозуы.

15. Сақтандыру шартында сақтандыру мен өзге де сақтандыру шектеулерінен басқа ерекшеліктер тізімі болуы мүмкін.

16. Сақтандырушы сақтандыру жағдайлары бойынша сақтандыру төлемдерін жасаудан бастартуға құқылы, егер сақтандыру жағдайының себебі тікелей қауіпсіздік нормаларын бұзу болып мойындалса. Алайда, сақтандыру төлемі төленеді, егер бл нормаларды бұзу залалдың орын алу себептерімен байланысты болмаса.

17. Сақтандыру жағдайы болып мойындалмайды, және олар бойынша Сақтандырушы сақтандыру төлемін жасамайды, егер мүліктің жоғалуы (жойылуы) немесе бүлінуі келесінің салдарынан орын алса:

- 1) әскери операциялардың немесе әскери оқиғалардың барлық түрлері және олардың салдары, зымырандармен, снарядтармен, бомбалармен, басқа да қарулармен, соғыс және жауынгерлік операциялармен байланысты болса, сондай-ақ азаматтық соғыстың, халық толқуларының, көтерілістердың, ереуілдердің салдарынан мүліктің бүлінуі немесе жойылуы;
- 2) әскери, азаматтық органдардың немесе мемлекеттік органдардың бұйрығымен сақтандырылған мүлікті тәркілеу, конфискациялау, реквизициялау, мемлекет меншігіне алу, қамауға қою, жою немесе бүлдіру;
- 3) сақтандыру шартын бекіткенге дейін сақтандыру қамқорлығының аймағын табиғи апат

АО «СК «Сентрас Иншуранс»	ПС - 34 Правила добровольного страхования имущества от ущерба	Издание от 29.12.2018 г. № 1	Стр. 6 из 23
		Взамен издания от 05.11.2013 г.	

аймағы деп жариялаудағы табиғи апаттар;

4) радиоактивті сәулелену немесе ядролық отынды жағудан радиоактивті отынмен немесе радиоактивті қалдықтармен ластану;

5) егер құлау сақтандыру жағдайынан туындамаса, ғимараттардың немесе олардың бөліктерінің құлауы;

6) сақтанушыға (сақтандырылған тұлғаға) сақтандыру шартын жасасу кезінде белгілі болған ақаулар;

7) біртіндеп әрекет ететін себептер, соның ішінде тозу, тот, коррозия, зең, саңырауқұлақтар, дымқыл немесе құрғақ шірік, біртіндеп тозу, жасырын ақаулар, баяу дамып келе жатқан деформация немесе бұрмалану, жәндіктердің қалдықтары, паразиттер / микробтардың кез-келген және кеміргіштер;

8) шатырлардан су ағуы (егер шатыр сақтандыру жағдайында зақымданбаған болса) немесе есіктер, терезелер немесе форточкалар ашық күйде қалдырылса;

9) жобадағы (дизайндағы), ерекшеліктердегі, өндірісіндегі, материалдардағы қателіктер мен ақаулар;

10) сақтандыру жағдайы кезінде немесе одан кейін бірден мүлікті ұрлау немесе тонау;

11) сақтанушының (сақтандырылған тұлғаның) жанғыш, улы, жарылғыш және коррозиялық материалдарды пайдалануы және сақтауы, егер бұл мүлік сақтандырылуға жатпайтын болса;

12) Сақтанушының (Сақтандырылған тұлғаның / Пайда алушының) сақтандыру жағдайына тікелей себепті байланысты қылмыс жасауы;

13) Сақтанушының (Сақтандырылған тұлғаның / Пайда алушының) немесе оның қызметкерлерінің алкоголь, уытқұмарлық немесе есірткіге мас болу жағдайында жасаған әрекеттері;

14) сақтанушы (сақтандырылған тұлға / пайда алушы), оның отбасы мүшелері немесе жұмыскерлері сақтандырылған мүлікті тәркілеу, реквизициялау, қамауға алу немесе жою, заңдарда немесе өзге де нормативтік құқықтық актілерде, жұмыс қауіпсіздігінің нормаларында, құрылыс нормаларында және электр және газ құрылғыларын, жылыту жабдықтарын пайдалану және оларға техникалық қызмет көрсету ережелерін, нұсқаулықтарын, белгіленген өрт қауіпсіздігі ережелері мен нормаларын бұза отырып пайдалануы, сондай-ақ сақтандырылған объектілерді басқа мақсаттар үшін пайдалану;

15) ғимараттар, құрылыстар немесе олардың бөліктерінің, егер олар сақтандыру жағдайынан туындамаса, бүлінуі немесе бұзылуы.

5. Сақтандыру сыйлықақысы

18. Сақтандыру шарты бойынша төленетін сақтандыру сыйлықақысының мөлшері сақтандыру объектісі мен сақтандыру тәуекелінің сипаты ескеріле отырып, сақтандыру сомасының бірлігінен есептелген сақтандыру сыйлықақысының мөлшерлемесін анықтайтын сақтандыру тарифтері бойынша есептеледі.

19. Сақтандырушы төленетін сақтандыру сыйлықақысының мөлшерін анықтаған кезде, қауіп факторларына, бөлмеде өрт сөндіру құралдарының болуына, жақын орналасқан өрт сөндіру постынан, апаттық-жөндеу қызметтеріне және т.б. байланысты анықталған негізгі сақтандыру тарифтеріне көтеру және төмендету коэффициенттерін пайдалануға құқылы.

20. Сақтандыру шартын бір жылдан аз мерзімге жасаған кезде тараптардың келісімі бойынша сақтандыру сыйлықақысының мөлшері есептелген жылдық сақтандыру сыйлықақысының келесі мөлшерінде белгіленеді (аяқталмаған ай толық деп саналады):

Мерзім	Жылдық сақтандыру сыйлықақысынан %
1 айға дейін	20
1 айдан 2 айға дейін	30
2 айдан 3 айға дейін	40
3 айдан 4 айға дейін	50
4 айдан 5 айға дейін	60
5 айдан 6 айға дейін	70
6 айдан 7 айға дейін	75
7 айдан 8 айға дейін	80
8 айдан 9 айға дейін	85
9 айдан 10 айға дейін	90
10 айдан 11 айға дейін	95

21. Бір жылдан астам мерзімге сақтандыру кезінде сақтандыру шарты бойынша жалпы сақтандыру сыйлықақысы әр жыл үшін сақтандыру сыйлықақыларының сомасы ретінде белгіленеді. Бір жылдан астам мерзімге сақтандырған кезде, сақтандырудың толық емес жылына сақтандыру сыйлықақысы келесі формуламен есептеледі: $Пнеп. = СС \times СТ \times N/365$, где: Пнеп. – толық емес жылға сақтандыру сыйлықақысы; СС- сақтандыру шарты бойынша сақтандыру сомасы; СТ – сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру тарифы; N- толық емес жылдағы сақтандыру қамқорлығы күндерінің саны. Кібісе жылдағы сақтандыру қамқорлығы әрекет ету мерзіміне, СТ мен N көбейтіндісі 366 күнге бөлінеді.

22. Сақтандыру сыйлықақысын Сақтанушы бір жолғы немесе мерзімді сақтандыру сыйлықақылары түріндегі төлеммен, қолма-қол ақшамен немесе банк аударымымен төлейді. Сақтандыру сыйлықақысын төлеу тәртібі мен шарттары сақтандыру шартында айқындалады.

23. Егер сақтандыру шартында сақтандыру жарнасын бөліп-бөліп төлеу қарастырылған болса, онда сақтандыру шарты белгіленген сақтандыру жарналарын белгіленген мерзімде төлемеу салдарын, оның ішінде сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтатуды анықтай алады.

24. Егер сақтандыру жағдайы кейінге қалдырылған келесі сақтандыру сыйлықақысы төленгенге дейін орын алса, Сақтандырушы сақтандыру сыйлықақысының мөлшерін анықтаған кезде Сақтанушыдан сақтандыру сыйлықақысының немесе оған тиесілі сақтандыру сыйлықақысының мөлшерін анықтауға құқылы. Егер ереже талаптарына сәйкес Сақтанушы сақтандыру шартын орындаудан біржақты бас тарту құқығын пайдаланса, осы тармақ қолданылмайды.

6. Сақтандыру сомасын анықтау тәртібі. Франшиза

25. Сақтандыру сомасының мөлшері Ереженің 31-тармағына сәйкес тараптардың келісімі бойынша анықталады және сақтандыру шартында көрсетіледі. Мүлікті сақтандыру кезінде сақтандыру сомасы сақтандыру шартын жасасу кезіндегі оның нақты құнынан (сақтандыру құны) аспауы керек. Сақтандырылған мүліктің сақтандыру құнының сәйкестігі әрбір сақтандырылған объект үшін бөлек белгіленеді немесе Сақтандыру шартында көрсетілген объектілердің жиынтығы белгіленеді.

26. Егер сақтандыру шартында айқындалған сақтандыру сомасы сақтандыру құнынан асып кетсе, онда сақтандыру сомасының сақтандыру келісімшартын жасасу кезіндегі сақтандыру құнынан асатын бөлігінде жарамсыз болып табылады.

27. Егер Сақтандыру шартында сақтандыру сомасы сақтандырылған мүліктің сақтандыру құнының мөлшерінде анықталса, сақтандыру төлемі нақты зиян мөлшерінде, бірақ сақтандыру сомасының шегінде жүзеге асырылады.

28. Егер сақтандыру сомасы Сақтандыру шартында мүліктің сақтандыру құнынан төмен анықталса, онда сақтандыру төлемінің мөлшері сақтандыру шартын жасасу кезіндегі сақтандыру сомасының мүліктің сақтандырылған құнына қатынасына сәйкес, бірақ егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандыру сомасы шегінде анықталады.

29. Тараптар осы Сақтандыру шартында айқындалған мүліктің құнын даулай алмайды, тек

АО «СК «Сентрас Иншуранс»	ПС - 34 Правила добровольного страхования имущества от ущерба	Издание от 29.12.2018 г. № 1 Взамен издания от 05.11.2013 г.	Стр. 8 из 23
---------------------------	---	---	--------------

Сақтандырушы Сақтанушымен әдейі жаңылыстырылғанын дәлелдеу жағдайларын қоспағанда.

30. Мүліктің сақтандырылған құны сақтандыру шартын жасасу кезіндегі мүліктің нақты құнына сүйене отырып есептеледі және келесідей анықталады:

1) құрал-жабдықтар, құрылыстар, машиналар, жабдықтар, үй мүлкі үшін - жоғалған (жойылған) объектіні сатып алуға қажетті құн негізінде амортизацияны (есептелген амортизацияны) шегеріп тастай отырып немесе олардың баланстық құны бойынша;

2) тұрғын үйлер, ғимараттар, құрылыстар үшін - тозу есебімен немесе қайтыс болған адамның пайдалану-техникалық жағдайын ескермей, құрылыстың құнына, сметалық құны негізінде немесе баланста, осы аймақтағы жоғалған (жоғалған) ғимаратқа толығымен ұқсас (бүлінген) құрылымдар;

3) пәтерлер үшін - сақтандыру шартын жасау кезінде анықталған ұқсас пәтердің бағаланған құны негізінде;

4) Сақтанушы шығарған (аяқталмаған және дайын) тауарлар (өнімдер) үшін - жоғалған (жоғалған) заттарды қайта өндіруге қажетті өндірістік шығындар негізінде;

5) Сауда алаңында, қоймада орналасқан тауарлар үшін, Сақтанушы сатып алған шикізат үшін - оларды қайта сатып алу үшін қажет бағамен олардың құны;

6) кепілзат үшін - қарызды өтеу кестесіне сәйкес сақтандыру шартын жасасу күніне есептік (нарықтық) құнына немесе негізгі қарыздың қалдық сомасына сүйене отырып.

31. Сақтандыру шарты бойынша сақтандырудың жалпы сомасы сақтандыруға қабылданған әрбір сақтандырылған объект бойынша жеке сақтандыру сомасынан тұрады.

32. Сақтандыру шартымен келесі белгіленуі мүмкін:

1) сақтандырудың жиынтық сомасы - сақтандырудың барлық кезеңі үшін және барлық сақтандыру объектілері бойынша барлық сақтандыру жағдайлары үшін жауапкершіліктің жалпы лимиті;

2) сақтандыруға қабылданған әр объект үшін жауапкершіліктің шекті мөлшері;

3) сақтандырудың әрбір немесе одан да көп оқиғалары үшін жауапкершіліктің ең жоғары мөлшері;

4) бір оқиға нәтижесінде болған бірнеше сақтандыру оқиғалары үшін жауапкершіліктің ең жоғары мөлшері;

5) әрбір сақтандыру тәуекелі немесе сақтандыру тәуекелдер тобы үшін жауапкершіліктің ең жоғары мөлшері.

33. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандыру төлемі жасалғаннан кейін сақтандыру сомасы жасалған сақтандыру төлемінің сомасына азаяды. Сақтандыру сомасы сақтандыру төлемі жасалған күннен бастап азаяды. Бүлінген мүлікті қалпына келтіру немесе ауыстыру кезінде Сақтанушы қосымша сақтандыру сыйлықақысы үшін бастапқы сақтандыру сомаларын қалпына келтіруге құқылы.

34. Сақтандыру шартында шартсыз немесе шартты франшиза белгіленуі мүмкін. Франшизаның түрі мен мөлшері тараптардың келісімі бойынша белгіленеді немесе Сақтандыру бағдарламасы белгілейді және сақтандыру шартында көрсетіледі.

7. Сақтандыру шартын бекіту тәртібі

35. Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтанушы сақтандырушыға сақтандыру жағдайының ықтималдығын және ықтимал шығындар мөлшерін анықтау үшін маңызды болып табылатын барлық жағдайлар туралы, егер бұл жағдайлар белгісіз болса және сақтандырушыға таныс болмауы керек болса, хабарлауға міндетті.

36. Сақтандыру шартын жасау үшін Сақтандырушы Сақтанушыдан сақтандыру тәуекелін сипаттайтын қосымша құжаттарды (мәліметтерді) талап ете алады.

37. Сақтандыру шартын жасасу үшін негіз болып сақтанушының сақтандыру сыйлықақысын есептеу және Сақтанушыны, Сақтандырылған тұлғаны сәйкестендіру үшін қажетті мәліметтері бар өтініші табылады.

38. Сақтандырушыға ұсынылған ақпараттың шынайылығы мен дұрыстығына Сақтанушы жауап береді.

39. Сақтандыру шарты жазбаша түрде келесі арқылы бекітіледі:

1) тараптар сақтандыру шартын құрастыруы арқылы;

АО «СК «Сентрас Иншуранс»	ПС - 34 Правила добровольного страхования имущества от ущерба	Издание от 29.12.2018 г. № 1 Взамен издания от 05.11.2013 г.	Стр. 9 из 23
---------------------------	---	---	--------------

2) Сақтанушы Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде немесе Сақтандырушы біржақты әзірлеген сақтандыру ережелеріне (қосылу шарты) қосылуы, және Сақтандырушы Сақтанушыға сақтандыру полисін рәсімдеуі арқылы.

40. Сақтандыру шартының жазбаша нысанын сақтамау оның жарамсыздығына әкеледі.

41. Сақтанушы Сақтандырушыға сақтандыру шартын жасасу туралы жалған ақпарат (ақпарат) туралы хабарлаған кезде, сақтандырушы сақтандыру жағдайы бойынша сақтандыру төлемдерін жасаудан бас тартуға немесе қолданыстағы заңнамада белгіленген тәртіппен сақтандыру шартын жарамсыз ету шараларын қабылдауға құқылы.

42. Сақтандырушы бас тарту себебін түсіндірместен Сақтанушымен сақтандыру шартын жасасудан бас тартуға құқылы.

43. Сақтандырушы сақтандыру шартында көрсетілген талаптардың толық еместігі үшін жауап береді. Сақтандыру шарты бойынша оның жеке талаптарының толық болмауына байланысты дау туындаған жағдайда дау Сақтанушының пайдасына шешіледі.

44. Егер Сақтандыру шартының талаптарына сәйкес, Сақтандырылған тұлға болып табылмайтын Сақтанушының белгілі бір міндеттері болса, Сақтанушы сақтандырылған тұлғаның сақтандыру шартын жасасуға жазбаша келісімін алуы керек. Тұлғаның мүліктік сақтандыруына қарсылығы сақтандыру шартын жасасудың мүмкін еместігіне, ал егер ол бұрын жасалған болса - сақтандыру шартын бұзуға алып келеді.

45. Сақтандырылған тұлғаның пайдасына сақтандыру шартын жасасу Сақтандырушыны осы сақтандыру шарты бойынша міндеттемелерді орындаудан босатпайды.

46. Сақтанушы сақтандыру жағдайы басталғанға дейін, егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандырушыға жазбаша нысанда хабарлап, Сақтандырылған тұлға болып табылмайтын пайда алушыны басқа тұлғаға алмастыруға құқылы. Кепілге қойылған мүлік сақтандырылған кезде Пайда алушы тек Пайда алушының жазбаша келісімімен ауыстырылады.

47. Бірнеше тұлғаға тиесілі мүлік әрқайсысы өзіне тиесілі үлесте немесе әрқайсысының үлесін көрсете отырып, бір сақтандыру шарты бойынша барлық иелермен бөлек сақтандырылуы мүмкін.

48. Бірнеше тұлғаның бірлескен меншігінде тұрған мүлік олардың біреуімен сақтандырылуы мүмкін.

49. Жазбаша түрде жасалған сақтандыру шартына өзгерістер екінші тараптың, оның ішінде электрондық пошта арқылы өтінішті қабылдауға рұқсат беретін кез келген тәсілмен жіберілген өтініші негізінде қосымша келісім жасасу арқылы жасалады.

50. Егер мұндай өзгерістер мен толықтырулар сақтандыру сыйлықақысының мөлшерін өзгертуге әкеп соқтырса, онда сақтандыру сыйлықақысы сақтандыру шартының мерзіміне сәйкес қайта есептеледі.

51. Сақтандыру полисіне өзгерістер мен толықтырулар енгізуге жол берілмейді.

52. Сақтанушы болып табылмайтын Сақтандырылған тұлға қайтыс болған жағдайда, мүліктік сақтандыру шарты жасалған, сақтанушының келісімімен Сақтандырылған тұлғаның құқықтары мен міндеттері, егер заңнамалық актілерде немесе сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтанушының келісімімен Сақтандырылған тұлғаның сол мүліктің және мүліктік құқықтардың мүліктің мираскерлеріне өтеді. Егер Сақтанушы Сақтандырылған тұлғаны ауыстыруға келіспесе немесе Сақтандырылған тұлғаның құқықтық мирасқорлары оның сақтандыру шартынан туындайтын құқықтары мен міндеттерін қабылдауға келіспесе, онда сақтандыру шарты тоқтатылады.

53. Сақтандырылған тұлға болып табылмайтын Пайда алушы қайтыс болған жағдайда немесе Пайда алушының құқықтарынан бас тартқан жағдайда, егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, соңғының құқықтары Сақтанушыға өтеді, кері жағдайда Ереженің 53-тармағында қарастырылған салдар орын алады.

54. Мүлікті сақтандыру шартын жасасқан Сақтанушы қайтыс болған жағдайда, Сақтанушының құқықтары мен міндеттері мұраны осы мүлікке қабылдаған тұлғаға өтеді. Меншік құқығын (басқа мүліктік құқықтарды) басқаға беру жағдайларында, егер Сақтандыру шартында немесе заң актілерінде өзгеше көзделмесе, Сақтандырушының келісімімен Сақтандырушының құқықтары мен міндеттері жаңа иеленушіге (немесе басқа мүліктік құқықтардың иесіне) ауысады. Заңды тұлға болып табылатын Сақтанушыны қайта құру кезінде сақтандыру шартының

АО «СК «Сентрас Иншуранс»	ПС - 34 Правила добровольного страхования имущества от ущерба	Издание от 29.12.2018 г. № 1	Стр. 10 из 23
		Взамен издания от 05.11.2013 г.	

қолданылу мерзімі ішінде оның сақтандыру шарттары бойынша құқықтары мен міндеттері Сақтандырушының келісімімен тиісті құқықтық мирасқорға Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде белгіленген тәртіппен ауысады.

55. Сақтандыру шарты жоғалған жағдайда, Сақтандырушы Сақтанушының жазбаша өтініші негізінде оған телнұсқасын беруге міндетті.

56. Сақтандырушы Сақтанушыдан сақтандыру шартының телнұсқасын жасау шығындарын өндіріп алуға құқылы, ал өтелетін шығыстардың жалпы сомасы тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы Қазақстан Республикасының заңымен белгіленген күнде, өтініш берілген күні 0,1 айлық есептік көрсеткіштен аспауы керек.

8. Сақтандыру шартының әрекет ету мерзімі және аумағы

57. Сақтандыру шарты бір жылға немесе тараптар келіскен басқа мерзімге жасалады.

58. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын төлеген жағдайда (егер бөліп төлеген болса - бірінші сақтандыру сыйлықақысы) сақтандырушының шотына сақтандыру шарты басталған күнгі сақтандыру шартында көрсетілген күннен бастап 00:00-ден басталады және сақтандыру шартында көрсетілген күннен кейінгі күннің 00 сағат 00 минутында аяқталады.

59. Сақтандырудың әрекет ету мерзімі, егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандырушының шотына сақтандыру сыйлықақысы (алғашқы сақтандыру сыйлықақысы) түскен күннен кейінгі күннің 00 сағат 00 минуттан ерте емес басталады және сақтандыру шартының қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін қолданылады.

60. Сақтандыру шарты Сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын немесе оның жарнасын төлеген кезден бастап күшіне енеді және тараптар үшін міндетті болады.

61. Кепілге қойылған мүлікті ерікті сақтандыру жағдайында сақтандыру шарты бүкіл сақтандыру кезеңі үшін сақтандыру сыйлықақысы біржолғы төленген жағдайда ғана кепіл шартының бүкіл мерзімі ішінде жасалуы мүмкін. Әйтпесе, сақтандыру шарты бір жылға ғана жасалады.

62. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандыру төлемін жүзеге асырғаннан кейін сақтандыру шарты төленген сақтандыру төлемі мен сақтандыру сомасы арасындағы айырмашылыққа тең сома көлемінде оның қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін сақталады.

63. Сақтандыру аумағы - сақтандырылған мүліктің орналасқан жері - сақтандыру шартында көрсетілген нақты мекен-жайы болып табылады.

9. Тараптардың құқықтары және міндеттері

64. Сақтанушы құқылы:

- 1) осы Ережемен танысуға;
- 2) жоғалған жағдайда сақтандыру шартының телнұсқасын алуға;
- 3) сақтандырушыдан оның төлем қабілеттілігі мен қаржылық тұрақтылығы туралы ақпарат сұратуға;
- 4) сақтандыру жағдайы басталған кезде пайда алушыға ол үшін уақтылы сақтандыру төлемін алуына;
- 5) Сақтандырушы немесе оның өкілі жасаған келтірілген зиянның мөлшері мен сақтандыру төлемінің есебімен танысуға;
- 6) Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзуға;
- 7) Сақтандыру құпиялығына;
- 8) Сақтандырушыдан сақтанушының (сақтандырылған тұлғаның) сақтандыру жағдайынан келтірілген шығынды азайту мақсатында шеккен шығындары үшін өтемақы алуға.

65. Сақтанушы міндетті:

- 1) сақтандыру шартын жасасқан кезде, сақтандырушыға сақтандыру тәуекелін бағалау үшін және сақтандыру шартын жасасу туралы шешім қабылдауы үшін маңызы бар барлық жағдайлар туралы хабарлауға;
- 2) сақтандырушыға басқа сақтандыру компанияларымен жасалған және сақтандырылған мүлікке қатысты жасалған барлық сақтандыру шарттары туралы жазбаша түрде хабарлауға;
- 3) сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімде сақтандыру

АО «СК «Сентрас Иншуранс»	ПС - 34 Правила добровольного страхования имущества от ущерба	Издание от 29.12.2018 г. № 1 Взамен издания от 05.11.2013 г.	Стр. 11 из 23
---------------------------	---	---	---------------

сыйлықақысын (сақтандыру сыйлықақыларын) төлеуге;

4) сақтандыру жағдайында белгілері бар оқиғаның басталғаны туралы сақтандырушыға сақтандыру шартында белгіленген мерзімде хабарлауға міндетті. Егер сақтандыру полисінің иесі Сақтанушы болмаса, онда мұндай жауапкершілік Сақтанушыға жүктеледі;

5) сақтандыру жағдайынан шығынды азайту үшін барлық мүмкін және тиісті шараларды қабылдауға;

6) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының себептерін, барысы мен салдарын, келтірілген залалдың сипаты мен көлемін бағалауға мүмкіндік беретін барлық ақпаратты ұсынуға;

7) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталуына жауапты тұлғаға сұрау салу құқығын беруді қамтамасыз етуге;

8) Сақтандырушының өкіліне бүлінген мүлікті тексеруге, шығындарды азайту және мүлікті үнемдеу шараларына қатысуға, сақтандыру жағдайының себептері мен шығын көлемін зерттеуге мүмкіндік беру;

9) Сақтандырушыға сақтандыру тәуекелінің жай-күйі туралы хабарлауға;

10) Сақтандырушыға үшінші тұлғалардан келтірілген залал үшін өтемақы (өтемақы) алынғандығы туралы дереу жазбаша түрде хабарлауға;

11) Сақтандырылған тұлғаны сақтандыру шарттары туралы хабардар етуге;

12) сақтандыру шарттарын сақтау (сақтандырылған тұлғаның сақтандыру шартының талаптарын бұзуы Сақтанушының сақтандыру шартының талаптарын бұзуы деп саналады);

13) ұрланған (тоналған) мүлік сақтандырушы сақтандыру төлемін жасағаннан кейін табылған кезде, егер мүлікке залал келген болса, қалпына келтіру құнын шегеріп, Сақтандырушыға қайтарып беруге.

14) егер сақтандыру шартында көзделмеген болса, сақтандыру жағдайының басталуын, сондай-ақ оның салдарынан болған залалды, оның ішінде сараптаманы жүргізуге, сарапшыларды оқиға орнына қалдыруға, мамандарды тартуға және кеңес алуға, қажетті басқа құжаттарды жинауға және т.б. талап ететін жүктемені көтеруге.

66. Сақтандырушы құқылы:

1) Сақтанушыдан сақтандыру жағдайының ықтималдығын және оның туындауынан болатын ықтимал залалдың мөлшерін (сақтандыру тәуекелі) айқындау үшін қажет болған жағдайлар туралы, егер бұл жағдайлар белгілі болмаса және сақтандырушыға белгілі болмаса, ақпарат алуға;

2) сақтандыру шартын жасасқан кезде сақтандырылған мүлікті тексеріп, қажет болған жағдайда оның нақты құнын айқындау үшін сараптама (нарықтық құнын) өз есебінен тағайындауға;

3) Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға) ұсынған ақпарат пен құжаттарды, сондай-ақ Сақтанушының (Сақтандырылған тұлғаның) сақтандыру шартының талаптары мен ережелерді орындағанын тексеруге. Кез-келген ақылға қонымды уақытта тәуекелге ықпал ететін жағдайларды қадағалауға, тексеруге;

4) Сақтанушының атынан және оның тапсырмасы бойынша әділет органдарында іс жүргізуге;

5) өз бетінше сараптама жүргізуге және бүлінген мүлікті қалпына келтіру жөндеу құнын есептеуге;

6) сақтандыру жағдайының басталуына кінәлі тұлғаға қарсы шағым беруге;

7) үлінген мүлікті тексеруге қатысуға;

8) құзыретті органдарға сұратулар жібере отырып, сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның себептері мен жағдайларын дербес анықтауға;

9) Сақтанушыдан немесе Сақтандырылған тұлғадан сақтандыру жағдайының фактісін, оның туындау жағдайларын анықтау үшін қажетті ақпаратты талап етуге;

10) Қазақстан Республикасының заңнамасында, Ережеде және сақтандыру шартында көзделген жағдайларда сақтандыру төлемдерінен бас тартуға;

11) сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзуға;

12) Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де әрекеттерді жүзеге асыруға құқылы.

67. Сақтандырушы міндетті:

1) Сақтанушыны осы Ережемен таныстыруға;

АО «СК «Сентрас Иншуранс»	ПС - 34 Правила добровольного страхования имущества от ущерба	Издание от 29.12.2018 г. № 1 Взамен издания от 05.11.2013 г.	Стр. 12 из 23
---------------------------	---	---	---------------

2) егер оқиға сақтандыру жағдайы деп танылса, сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімде сақтандыру төлемін жүзеге асыруға;

3) құжаттардың толық емес пакеті ұсынылған жағдайда, құжаттарды алған күннен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде Сақтанушыға (Сақтандырылған тұлғаға) немесе Пайда алушы болып табылатын басқа тұлғаға онда жоқ құжаттарды көрсете отырып анықтама беруге;

4) Сақтанушыға (Сақтандырылған тұлғаға) сақтандыру жағдайы туындаған кезде шығынды азайту үшін шеккен ақылға қонымды және орынды шығыстарды өтеуге;

5) сақтандыру жағдайы туралы хабарлама алғаннан кейін оны дереу тіркеуге;

6) Сақтанушыға жоғалған жағдайда сақтандыру шартының телнұсқасын беруге;

7) сақтандыру құпиясын қамтамасыз етуге міндетті.

68. Тараптардың құқықтары мен міндеттерінің тізімі түпкілікті емес, тараптардың жеке міндеттемелері осы Ереженің басқа тармақтарында қарастырылған және сақтандыру шартында толықтырылуы немесе кеңейтілуі мүмкін.

10. Сақтандыру жағдайы орын алған кезде Сақтанушының іс-әрекеттері

69. Сақтандыру жағдайының белгілері бар және (немесе) нәтижесінде сақтандыру жағдайы басталуы мүмкін оқиға болған кезде, Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға) міндетті:

1) Сақтандырушының нұсқамаларын сақтай отырып, сақтандыру жағдайынан болуы мүмкін шығындарды азайту / болдырмау үшін барлық мүмкін және тиісті шараларды қабылдауға; Егер жағдайлар мүмкіндік берсе, Сақтанушы осындай нұсқау алу үшін Сақтандырушымен байланысуға міндетті;

2) сақтандыру жағдайы басталғаннан кейін 3 (үш) жұмыс күнінен кешіктірмей тиісті құзыретті органдарға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарлауға және сақтандыру жағдайының құжаттамасын уәкілетті мемлекеттік және басқа құзыретті органдарға ұсынуға;

3) мүмкіндігінше тезірек, бірақ кез келген жағдайда, ол сақтандыру жағдайының басталғаны туралы білетін немесе білуі керек кезден бастап 3 (үш) жұмыс күнінен кешіктірмей, бұл туралы сақтандырушыға немесе оның уәкілетті өкіліне жазбаша түрде хабарлауға;

4) бүлінген мүлікті сақтандыру жағдайы басталған кезде пайда болған түрінде оны сақтандырушы тексергенге дейін сақтауға. Сақтанушы келтірілген залалдың көрінісін егер ол қауіпсіздік тұрғысынан талап етілсе, залалдың мөлшерін азайтуға немесе Сақтандырушының келісімі болған жағдайда ғана, сонымен бірге сақтандырушыға сақтандыру жағдайы туралы хабардар болғаннан кейін екі аптадан кейін өзгертуге құқылы;

5) сақтандырушыға сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті барлық құжаттар мен мәліметтерді беруге;

6) бүлінген, жойылған және / немесе жоғалған мүліктің тізімін жасауға;

7) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайы мен бүлінген мүлікті тексеру немесе қарау, шығынның себептері мен көлемін зерттеу, шығынды азайту және сақтандырылған мүлікті сақтау шараларына қатысу мүмкіндігін беруге;

8) шығындар үшін жауапты тұлғаға талап ету құқығын қамтамасыз етуге.

70. Егер Сақтанушы Сақтандырылған тұлға болып табылмаса, Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарлау және ықтимал шығындардың алдын алу немесе азайту үшін, оның ішінде сақтандырылған мүлікті сақтау және сақтау шараларын қоса алғанда, мүмкін және тиісті шараларды қабылдау Сақтандырылған тұлғаға жүктеледі.

71. Пайда алушы Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы барлық жағдайларда, Сақтанушы немесе Сақтандырылған тұлға жасағанына қарамастан, хабарлауға құқылы.

72. Сақтандырушыны сақтандыру жағдайының басталғаны туралы белгіленген мерзімде хабарламау оған сақтандыру төлемінен бас тарту құқығын береді.

73. Сауда алаңында / қоймасында жылжымалы мүлік, құрал-жабдықтар, үй мүлкі және / немесе тауарлар жойылған немесе бүлінген жағдайда - Сақтанушы сақтандырушыға Сақтандырушымен келісілген мерзімде бүлінген, жоғалған немесе жойылған мүліктің тізімін ұсынады. Сақтандыру жағдайы басталған күні бүлінген мүліктің құны көрсетілген тауарлық-материалдық тізім жасалады, растайтын құжаттардың көшірмелері қоса беріледі.

74. Сақтандырушының өкілі оқиға туралы жазбаша хабарламаны күтпестен бүлінген мүлікті

АО «СК «Сентрас Иншуранс»	ПС - 34 Правила добровольного страхования имущества от ущерба	Издание от 29.12.2018 г. № 1 Взамен издания от 05.11.2013 г.	Стр. 13 из 23
---------------------------	---	---	---------------

тексеруді бастауға құқылы. Сақтанушының бұған кедергі жасауға құқығы жоқ.

75. Сақтанушы немесе Сақтандырылған тұлға Сақтандырушыға бүлінген мүлікті тексеруге кедергі келтірген жағдайда, Сақтандырушы Сақтанушыға (Сақтандырылған тұлғаға /Пайда алушыға) сақтандыру төлемін жасаудан бас тартуға құқылы.

76. Сақтандырушы немесе оның өкілдері сақтандырылған мүлікті құтқаруға және сақтауға қатысуға құқылы, бұл Сақтанушыға қажетті шараларды қабылдау қажеттілігін көрсетеді.

77. Егер Сақтанушы Ереженің 71-тармағында көрсетілген міндеттемелерді орындамаса, Сақтандырушы келтірілген зиянды өтеуден бас тартуға құқылы. Егер мүлік жоғалған (ұрланған) немесе уақтылы құзыретті органдарға хабарланбаған болса, Сақтандырушы осы мүлікке қатысты бөлігінде ғана сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру міндетінен босатылады. Егер Сақтанушының осы міндеттемелерді орындамауы сақтандырылған мүліктің жойылуының, бүлінуінің немесе жоғалуының себептерін анықтауға, зиянның мөлшері мен сақтандырушының жауапкершілігін анықтауға әсер етпесе, соңғысы залалды өтеу міндетінен босатылмайды.

11. Сақтандыру жағдайы орын алуын және залал мөлшерін растайтын құжаттардың тізімі

78. Сақтандыру жағдайының орын алуын, және келтірілген залалдың мөлшерін дәлелдеу Сақтанушыға (Сақтандырылған тұлғаға, Пайда алушыға) жүктеледі.

79. Салдарынан шығын келтірілген, сақтандыру жағдайының туындау фактісі мен себебі, Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға / Пайда алушы) ұсынған келесі құжаттармен расталуы керек:

- 1) сақтандыру жағдайының басталғаны туралы арыз;
- 2) сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы өтініш;
- 3) Сақтанушының жеке басын куәландыратын құжаттың көшірмесі;
- 4) егер ол сақтандыру шарты бойынша Сақтанушы болмаса, Пайда алушының жеке басын куәландыратын құжаттың көшірмесі (қажет болған жағдайда);
- 5) сақтандыру шартының көшірмесі (немесе оның телнұсқасы);
- 6) сақтандыру компаниясымен бизнес жүргізу және сақтандыру төлемдерін алу құқығына сенімхат (қажет болған жағдайда);
- 7) мүлікті иелену (пайдалану), пайдалану және / немесе оған билік ету құқығын растайтын құжаттардың көшірмелері (сату шарты, жалдау шарты немесе мүлікті иелену, пайдалану және / немесе иелік ету құқығын растайтын өзге құжат);
- 8) құзыретті органдардың сақтандыру жағдайының фактісін, оның туындау себептерін және оған келтірілген залал мөлшерін растайтын құжаттардың түпнұсқалары және / немесе тиісті түрде куәландырылған көшірмелері: құқық қорғау органдарының, өрт инспекциясы, Төтенше жағдайлар министрлігінің қорытындысы, бүлінген мүлікті тексеру туралы анықтама (ПИК/КСК және басқа да уәкілетті органдар);
- 9) жоғалған және / немесе бүлінген мүліктің Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға / Пайда алушы) осы Ережеде және сақтандыру шартында көзделген тәртіппен және мерзімдерде келтірілген залалдың мөлшерін көрсете отырып жасаған тізімі;
- 10) ішкі істер органдарының қылмыстық іс қозғағаны туралы анықтамасы (болған жағдайда);
- 11) жүк жөнелтімдері мен түбіртектері, жұмыстарды қабылдау актілері, шығындар, жөндеу-қалпына келтіру жұмыстарының сметалары, мүлікті жөндеу үшін төленген шоттардың түпнұсқалары немесе тиісті түрде куәландырылған көшірмелері;
- 12) тәуелсіз сараптама (бағалау) ұйымдарының қорытындылары (болған жағдайда).

80. Сақтандыру шартында сақтандыру төлемдерін алу үшін талап етілетін құжаттардың басқа тізімі көзделуі мүмкін.

81. Сақтанушы (сақтандырылған тұлға / пайда алушы) мүлікке қызығушылықты, сақтандыру жағдайының басталуын және келтірілген залалдардың мөлшерін растайтын басқа да құжаттарды ұсынуға құқылы.

82. Кейбір жағдайларда Сақтандырушы, егер келтірілген дәлелдер негізінде келтірілген залалдың мөлшерін бағалау мүмкін болмаса немесе сақтандыру жағдайы туралы қосымша ақпарат қажет болса, Ереженің 81-тармағында көрсетілмеген басқа құжаттарды ұсынуды талап етуге құқылы.

83. Сақтандырушы сақтандыру жағдайы туралы толығырақ ақпарат алу үшін құзыретті

АО «СК «Сентрас Иншуранс»	ПС - 34 Правила добровольного страхования имущества от ущерба	Издание от 29.12.2018 г. № 1 Взамен издания от 05.11.2013 г.	Стр. 14 из 23
---------------------------	---	---	---------------

органдардан (ішкі істер органдары, өртке қарсы қызмет, авариялық-техникалық қызметтер, газ желісінің апаттық қызметтері), сақтандырудың жағдайының орын алу жайттары туралы ақпараты бар кәсіпорындардан, мекемелерден және ұйымдардан ақпаратты сұратуға, сонымен қатар оның пайда болу себептері мен жағдайларын дербес анықтауға құқылы.

12. Сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру тәртібі мен ережелері. Сақтандыру төлемін төлеу немесе сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдау мерзімі

84. Сақтандыру төлемін төлеу туралы шешімді Сақтандырушы осы Ереженің 11-тарауының талаптарына сәйкес Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға / Пайда алушы) ұсынған құжаттар негізінде қабылдайды.

85. Сақтандыру төлемін Сақтандырушы Сақтанушының (Сақтандырылған тұлғаның / Пайда алушының) төлем туралы және сақтандыру жағдайы туралы актінің жазбаша өтініші негізінде жасайды.

86. Сақтандырушының апаттық комиссарымен жасалған залалдың мөлшері көрсетілген сақтандыру жағдайы туралы акт Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға / Пайда алушы) Ереженің 11-тарауында көрсетілген құжаттардың қажетті тізімін тапсырғаннан кейін және Пайда алушыға қарау үшін ұсынылғаннан кейін 10 (он) жұмыс күні ішінде жасалады. Сақтандыру жағдайы туралы акт бүлінген және / немесе жоғалған мүлікті түгендеумен бірге жүреді.

87. Сақтанушы немесе оның өкілінің өтініші бойынша сақтандыру жағдайы нәтижесінде келтірілген залалдың мөлшерін Сақтандырушы анықтайды. Қажет болған жағдайда келтірілген залалдың мөлшерін бағалаушы (тәуелсіз сарапшы) жүзеге асырады. Тәуелсіз сарапшының қызметіне ақы төлеуді бастамашы тарап жүзеге асырады. Келтірілген зиянды бағалау нәтижелерімен келіспеген жағдайда, тараптар басқаша дәлелдеуге құқылы.

88. Кепілге қойылған мүлікті ерікті сақтандыру жағдайында несие беруші негізгі қарыздың өтелмеген сомасына Пайда алушы ретінде тағайындалады. Сақтандыру төлемінің қалған сомасы Сақтанушыға (Сақтандырылған тұлғаға) немесе оның мұрагерлеріне (Сақтанушы қайтыс болған жағдайда) төленеді. Кепілге қойылған мүлік жоғалған, ұрланған, жойылған немесе бүлінген жағдайда сақтандыру төлемін талап ету құқығы, егер Пайда алушы жазбаша түрде жасалған және мөрмен бекітілген сақтандыру төлемінен бас тартқан жағдайда ғана Сақтанушыда (Сақтандырылған тұлғада) туындайды.

89. Сақтандыру төлемінің мөлшері сақтандыру жағдайы басталған кездегі амортизацияны ескере отырып да, онсыз да есептелуі мүмкін. Сақтандыру төлемдерін жүзеге асырудың нақты шарттары сақтандыру шартында көрсетілген.

90. Сақтандыру төлемін сақтандырушы сақтандыру сомасы шегінде жасайды. Сақтандыру төлемі Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға) сақтандыру жағдайының басталуынан келтірілген нақты залалдың мөлшерінен аспауы керек.

91. Егер франшиза сақтандыру шартында белгіленген болса, сақтандыру төлемі франшиза шегеріліп жасалады.

92. Егер Сақтанушы (сақтандырылған тұлға / пайда алушы) келтірілген залал үшін жауапты тұлғадан толық өтемақы алса, Сақтандырушы Сақтанушыға (пайда алушыға) сақтандыру төлемінің толық көлемін төлеу міндетінен босатылады.

93. Егер Сақтанушы (сақтандырылған тұлға / пайда алушы) келтірілген залал үшін жауапты тұлғадан ішінара өтемақы алған болса, Сақтандырушы келтірілген зиянның мөлшері мен көрсетілген адамнан алынған өтемақы арасындағы айырмашылық мөлшерінде сақтандыру төлемін жасайды, ондайда сақтандыру төлемінің мөлшері осы тармаққа сәйкес Ереженің 89-тармағына және 91-тармағына сәйкес есептелген сақтандыру төлемінің мөлшерінен аспауы тиіс.

94. Егер сақтандыру төлемін жүзеге асырғаннан кейін, Сақтанушы (Сақтанушы / Пайда алушы) залал үшін жауапты тұлғадан толық өтемақы алған болса, Сақтандырушы сақтандыру төлемінің сомасын қайтаруды талап етуге құқылы, ал келтірілген залал үшін жауапты адамнан өтемақы алған Сақтанушы (Сақтандырылған / пайда алушы) сақтандырушыға сақтандырушының тиісті өтінішінде көрсетілген тәртіппен және мерзімде алынған сақтандыру төлемінің сомасын қайтаруға міндетті.

95. Егер сақтандыру төлемін жүзеге асырғаннан кейін Сақтанушы (сақтандырылған тұлға / пайда алушы) келтірілген залал үшін жауапты адамнан ішінара өтемақы алса, онда ол Ереженің

АО «СК «Сентрас Иншуранс»	ПС - 34 Правила добровольного страхования имущества от ущерба	Издание от 29.12.2018 г. № 1 Взамен издания от 05.11.2013 г.	Стр. 15 из 23
---------------------------	---	---	---------------

93-тармағына сәйкес есептелген сақтандыру төлемінің бір бөлігін ғана алуға құқылы, осыған байланысты Сақтандырушы сақтандыру төлемінің артық төленген сомасын қайтаруды талап етуге құқылы, ал келтірілген залал үшін жауапты тұлғадан өтемақыны алған Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға / Пайда алушы) сақтандырушының тиісті талабымен белгіленген тәртіппен және мерзімде Сақтандырушыға артық алынған соманы қайтаруға міндетті.

96. Сақтанушы зақымданғанына қарамастан, сақтандыру жағдайынан кейін қалған мүліктен бас тартуға құқылы емес. Нақты шығынның мөлшері:

1) мүлік толық жойылған, жойылған (ұрланған) жағдайда - амортизацияны ескере отырып (немесе жоқ), бірақ сақтандыру сомасынан аспайтын, пайдалануға және сатуға жарамды қалған қалдықтарды шегергенде, сақтандыру шарты бойынша мүліктің сақтандырылған құны мөлшерінде. Мүліктің толық жойылуы (жойылуы) амортизацияны ескере отырып, оны жөндеуге (қалпына келтіруге) жұмсалған шығындар мүліктің нақты құнының 75% -нан асып кеткен кезде мүліктің бүлінген жағдайы деп саналады. Зақымдалған жағдай әр объект үшін жеке анықталады;

2) ішінара бүлінген жағдайда - егер оны жөндеу (қалпына келтіру) жүргізілмесе, оны қалпына келтіру шығындары мөлшерінде немесе сақтандыру шарты бойынша шығынның тиісті бөлігі мөлшерінде, мүліктің бүлінген бөлігінің үлесіне пропорцияда. Жөндеу (қалпына келтіру) шығындарына материалдар мен жөндеуге арналған қосалқы бөлшектерді сатып алу шығындары, сондай-ақ жөндеу жұмыстарының шығындары кіреді. Жөндеу кезінде ауыстырылатын жеке бөліктердің (бөлшектер, жинақтар, жинақтар және т.б.) қалдық құны жөндеу (қалпына келтіру) шығындарынан алынады.

97. Жөндеуге және қалпына келтіруге арналған шығыстарға жөндеу жұмыстарына жұмсалған шығындар, жөндеу жұмыстарына ақы төлеу шығындары және сақтандырылған мүлікті қалпына келтіру үшін сақтандыру жағдайы басталғанға дейін қалпына келтіруге қажетті басқа да шығындар кіреді. Егер зақымдалған бөлшектер ауыстырылса, сақтандырылған мүліктің қауіпсіздігіне қауіп төндірместен жөндеу мүмкін болса да, Сақтандырушы Сақтанушыдан (Сақтандырылған тұлғадан / Пайда алушыдан) осы бөлшектерді жөндеуге төлем төлейді, бірақ оларды ауыстыру құнынан жоғары емес мөлшерде. Жөндеу және қалпына келтіру шығындарының сомасынан, егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, жөндеу барысында ауыстырылған бөлшектердің тозуына шегерімдер жасалады.

98. Жөндеу және қалпына келтіру шығындары келесі негізде анықталуы мүмкін:

1) Сақтандырушының құны, немесе
2) Сақтандырушының уәкілетті өкілінің (сюрвейера) және / немесе диспашердің (аджастердің) немесе тәуелсіз сарапшының (бағалаушының) қорытындысы; немесе
3) Сақтанушы (сақтандырылған тұлға / пайда алушы) ұсынған вексельдер, сметалар, шот-фактуралар, есептеу және басқа құжаттар негізінде бүлінген мүлікті жөндеу-қалпына келтіру жұмыстарына нақты жұмсалған шығындар мөлшерінде.

99. Есептеу кезінде материалдар мен қосалқы бөлшектердің нарықтық бағасы қолданылады.

100. Тараптар арасында шығындардың себептері мен мөлшері туралы дау туындаған жағдайда тараптардың әрқайсысы сараптама жүргізуді талап етуге құқылы. Сараптама оны сұраған тараптың есебінен жүзеге асырылады.

101. Сақтандыру шарты сақтандыру төлемдерін пайдалануға және сатуға қолайлы қолда бар қалдықтарды шегеріп тастауды көздеуі мүмкін. Бұл жағдайда Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға / Пайда алушы) Сақтандырушының өтініші бойынша одан әрі пайдалануға және сатуға жарамды қалдықтарды сақтандырушыға беруге міндетті.

102. Залалдың мөлшері бухгалтерлік есеп және есептілік деректері бойынша сақтандыру жағдайы басталған сәтте болған бүлінген мүліктің саны мен сақтандыру құнына және кіріс пен шығыстың бастапқы құжаттарына (төлем тапсырмалары, шот-фактуралар, жүкқұжаттар, тауарлардың ведомствошілік қозғалысы туралы бұйрықтар және т.б.) ревизия, тексерулер актілері және т.б. сәйкес айқындалады.

103. Егер кітаптар, карточкалар, бастапқы құжаттар жойылған болса, онда сақтандыру жағдайы басталған кездегі мүліктің құны белгіленген тәртіппен бекітілген сақтандыру тауарлары, ақшалай қаражаттар, сақтандыру жағдайына байланысты жасалған қаржылық жауапты тұлғалардың кассалық есептері негізінде анықталады. Сонымен бірге, соңғы есеп беру күнінен бастап сақтандыру жағдайы басталғанға дейінгі инвентарлық қалдықтардағы өзгерістер туралы

АО «СК «Сентрас Иншуранс»	ПС - 34 Правила добровольного страхования имущества от ущерба	Издание от 29.12.2018 г. № 1 Взамен издания от 05.11.2013 г.	Стр. 16 из 23
---------------------------	---	---	---------------

есептерде көрсетілген мәліметтер мұқият тексеріліп, қажет болған жағдайда тиісті ұйымдардың құжаттарымен (жеткізілім жүктері, қабылданған ақша түсімдері және т.б.) салыстырылуы керек.

104. Кейбір жағдайларда сақтандыру жағдайы басталған кездегі мүліктің мөлшері мен құнын есептеу арқылы, анықталуы мүмкін, яғни контейнерлер саны мен мөлшері бойынша, мүлік орналасқан бөлменің көлеміне байланысты қалдықтар саны бойынша және т.б..

105. Сақтандыру жағдайы басталған кезде оның болуы құжаттармен және / немесе сақтандыру жағдайының қалдықтары мен орнын тексеру арқылы дәлелденбейтін мүліктің құны залал мөлшеріне кірмейді.

106. Сақтандыру жағдайы туындаған кездегі мүліктің құнын анықтау үшін есепті күннен бастап сақтандыру жағдайы басталғанға дейінгі уақытқа кірісті қосып, оның шығысын ұйымда болған соңғы есеп беру күніндегі мүліктің құнына қосу керек. Нәтижеден мыналар алынып тасталады: тауарлардың табиғи жоғалту сомасы; бұлуге, ұруға, сындыруға, ұрлауға және т.б. байланысты бұрын есептен шығаруға жататын мүліктің құны; сақтандыру жағдайы туындаған кезде материалдық жауапты тұлға тапсырмаған табыс мөлшері. Жеткізілмеген кірістердің сомасы ағымдағы жылдың айналымының өсуіне (азаяуына) түзетілген өткен жылдың сәйкес кезеңіндегі берілген табыс сомасымен салыстырылады. Мүліктің құнын есептеуде ең үлкен сома ескеріледі.

107. Тауарлы-материалдық қорлардың табиғи азаюы келесімен анықталады:

1) бөлшек сауда кәсіпорындарында - сақтандыру жағдайы басталғанға дейінгі соңғы инвентаризация күнінен бастап сақтандырылған оқиғаға байланысты түгендеу күніне дейінгі кезеңдегі айналымдағы пайызбен;

2) көтерме базаларда, қоймаларда және т.б. - инвентаризация кезеңі ішінде және сақтау мерзімін ескере отырып, түгендеу кезеңінің соңындағы тауарлар балансына сатылған тауарлардың пайызы ретінде. Ревизиялар, тексерулер актілері т.б. бойынша, сонымен қатар оқиға орнында сақтандыру күніне дейін, бұзылуына, сынуына, ұрлануына т.б. салдарынан ұйымның есебінен шығарылатын, алайда Сақтанушы әлі есептен шығармаған, мүлкінің бар/жоқ болғанын анықтау қажет.

108. Сақтандыру жағдайы басталған кезде қолда бар мүліктің құнынан тауар-материалдық құндылықтар жоғалған жағдайда, сақтандыру жағдайына дейін банкке соңғы түсім тапсырылған сомадан тапсырылмаған сома шегеріледі, немесе өткен жылдың дәл осы кезеңінде тапсырылған төлемнің, өткен жылдағы тауар айналымының өсіміне (төмендеуіне) түзетілген, орташа сомасы есептеледі. Мұндайда, тапсырылмаған түсім өз мөлшерімен өткен жылдың сол күні мен сағаттарына тапсырылған түсім сомасына түзетілген сомадан әлдеқайда жоғары болса, онда есепке тапсырылмаған түсім мен есепті тұлғалардың сомасы қабылданады. Кері жағдайда, өткен жылдағы тауар айналымының өсуіне (төмендеуіне) түзетілген, өткен жылдың тиісті мерзіміне тапсырылған түсімнің сомасы алынады.

109. Құрылыста, жөндеуде, өңдеуде және т.б. пайдалануға болатын барлық қалдықтар есепке алынады. Сондай-ақ, мал азығына, отынға, екінші реттік шикізатқа (металл сынықтары, сынықтар) және басқаларға жарамды қалдықтар ескеріледі. Тамақ өнімдерінің қалдықтарын пайдалану мүмкіндігі туралы санитарлық-эпидемиологиялық қызметтің қорытындысы алынуы керек.

110. Комиссия мүшелерінің қатысуымен әрі қарай пайдалануға жарамсыз деп танылған қалдықтар жойылуға жатады.

111. Сақтандыру жағдайына байланысты объектіні бұрынғы орнында қалпына келтіру мүмкін болмаған жағдайда, олардан қалған қалдық құны объектіні бөлшектеу кезінде алуға болатын материалдардың (кірпіш, тас, ағаш және т.б.) саны ескеріледі, оның ішінде іргетасты бөлшектеу кезінде. Бұл жағдайда алуға болатын қалдықтардың мөлшері қолданыстағы стандарттар негізінде анықталады.

112. Сақтандыру жағдайы нәтижесінде олардың құнсыздануын ескере отырып және оларды кейіннен реттеуге арналған қалдықтардың құны ағымдағы бағамен анықталады.

113. Нақты залалдың мөлшерін анықтау кезінде келесі ескерілмейді және сақтандыру келесіні қамтымайды:

1) мүлікті техникалық, алдын-алу және кепілдік қызмет көрсету шығындары;

2) мүлікті қалпына келтіруге және қайта жарактандыруға, оның жекелеген бөліктерін, бөлшектері мен жинақтарын тозуға, техникалық ақауларға байланысты және сақтандыру жағдайына байланысты емес өзге де себептер бойынша жөндеу немесе ауыстырумен байланысты

АО «СК «Сентрас Иншуранс»	ПС - 34 Правила добровольного страхования имущества от ущерба	Издание от 29.12.2018 г. № 1 Взамен издания от 05.11.2013 г.	Стр. 17 из 23
---------------------------	---	---	---------------

жұмыстар;

3) сақтандыру жағдайы нәтижесінде зақымданбаған мүліктің бөлшектерін, материалдарын (бөлшектерін және т.б.) жөндеу немесе ауыстыру құны;

4) олардың болмауы сақтандыру жағдайына тікелей қатысы жоқ, жетіспейтін бөлшектердің (бөлшектердің, жинақтардың және т.б.) құны;

5) артық тарифтер, ставкалар мен коэффициенттерді қолдануға байланысты шығындар;

6) жұмыстың жеделдігіне байланысты қосымша шығындар (егер тараптардың келісінде өзгеше көзделмесе);

7) мүліктің жай-күйінің жақсаруына немесе өзгеруіне байланысты туындаған қосымша шығындар және осы сақтандыру жағдайынан туындамаған өзге де шығындар;

8) қалпына келтіру жұмыстарынан кейінгі тұтынушылық сипаттарын өзгерткен кездегі сақтандыру объектісінің қосымша құнсыздануы (тауар түрін жоғалтуы).

114. Тараптардың келісімі бойынша, мүлік жоғалған жағдайда, Сақтандырушы сақтандыру төлемінің орнына шығындарды заттай түрде өтей алады, б.а. қайтыс болған мүліктің орнына осындай мүлікті беруге. Жоғалған / бүлінген мүліктің техникалық сипаттамаларына сәйкес келетін мүлік (бренд, модель, шығарылған жылы, өндіруші) ұқсас деп саналады.

115. Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға) шығындардың алдын алу немесе азайту мақсатында шеккен шығыстарын, егер тиісті шаралар сәтсіз болса да, сақтандырушының нұсқауларын орындау үшін қажет болған немесе туындаған болса, Сақтандырушы өтейді.

116. Мұндай шығыстар нақты көлемде өтеледі, алайда сақтандыру төлемі мен шығыстардың жалпы сомасы сақтандыру шартында қарастырылған сақтандыру сомасынан (жауапкершілік шегінен) аспауы керек. Егер шығындар Сақтанушымен (Сақтандырылған тұлғамен) Сақтандырушының нұсқауларын орындауы нәтижесінде туындаған болса, олар сақтандыру сомасына қарамастан толық көлемде өтеледі.

117. Сақтандырушы Сақтанушының (Сақтандырылған тұлғаның) ықтимал шығындарды азайту үшін қасақана және қол жетімді шараларды қабылдамауы салдарынан туындаған залалдар бойынша сақтандыру төлемдерін жүзеге асырудан босатылады.

118. Сақтандырушы осы Ереженің 11-тарауына сәйкес сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы шешім қабылдау үшін барлық қажетті құжаттарды алғаннан кейін, **10 (он) жұмыс күні** ішінде немесе сақтандыру шартында тараптардың келісімі бойынша анықталған мерзімде сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы немесе сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту туралы шешім қабылдайды. Егер Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту туралы шешім қабылдаса, ол сақтанушыға сол мерзімде сақтандыру төлемінен бас тарту себептері көрсетілген жазбаша өтініш жібереді.

119. Сақтандырушы Сақтанушыға (пайда алушыға) сақтандыру төлемін төлеу туралы шешім қабылданғаннан кейін **10 (он) жұмыс күні** ішінде немесе сақтандыру шартында тараптардың келісімі бойынша белгіленген мерзімде Қазақстан Республикасының ұлттық валютасымен төлейді.

120. Сақтандырушы сақтандыру төлемдерін уақтылы төлемегені үшін Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 353-бабына сәйкес жауап береді.

121. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуына Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға / Пайда алушы) сотқа шағым жасай алады.

122. Сақтандырушы, егер сақтандыру жағдайы келесі себептермен туындаса, Сақтанушыға сақтандыру төлемін төлеуден толық немесе ішінара бас тартуға құқылы:

1) сақтанушының (сақтандырылған тұлғаның / пайда алушының) сақтандыру жағдайы басталуына немесе оның пайда болуына бағытталған қасақана әрекеттері, қорғаныс пен төтенше жағдай кезінде жасалған әрекеттерді қоспағанда;

2) заң актілерінде белгіленген тәртіппен сақтандыру жағдайымен байланысты қасақана жасалған немесе әкімшілік құқық бұзушылық деп танылған Сақтанушының (Сақтандырылған тұлғаның / Пайда алушының) әрекеттері.

123. Сақтандырушының сақтандыру төлемдерін жүзеге асырудан бас тартуына мыналар негіз бола алады:

1) сақтандыру жағдайы басталған шарт күшіне енбеген;

2) сақтандыру шарты бойынша сақтандыру қамқорлығының болмауы;

АО «СК «Сентрас Иншуранс»	ПС - 34 Правила добровольного страхования имущества от ущерба	Издание от 29.12.2018 г. № 1 Взамен издания от 05.11.2013 г.	Стр. 18 из 23
---------------------------	---	---	---------------

- 3) құзыретті органдардың сақтандыру жағдайы туралы қорытындысының болмауы;
 - 4) мүлікке залал сақтандыру шартында көрсетілген жерден тыс жерде келтірілген болса;
 - 5) сақтандыру шартында көрсетілмеген сақтанушының мүлкіне келтірілген залал;
 - 6) Сақтанушы Сақтандырушыға сақтандыру объектісі, сақтандыру тәуекелі, сақтандыру жағдайы және оның салдары туралы көрінеу жалған ақпарат хабарлауы;
 - 7) Сақтанушы сақтандыру жағдайынан болатын залалды азайту шараларын қабылдамауы;
 - 8) Сақтанушы шығынның туындауына кінәлі адамнан залал үшін тиісті өтемақы алуы;
 - 9) Сақтанушының Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталуының мән-жайын зерттеуге және оған келтірілген залалдың мөлшерін анықтауға кедергі келтіруі;
 - 10) егер Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға) бұл әрекеттерді дәлелді себептермен жасай алмаса және мұны құжатпен растамаса, сақтандыру жағдайының басталғаны туралы сақтандырушыға хабарламауы немесе уақтылы хабарламауы;
 - 11) Сақтанушы сақтандыру жағдайының басталуына жауапты тұлғаға өзінің талап қою құқығынан, сондай-ақ Сақтанушының талап ету құқығын Сақтандырушыға беру үшін қажетті құжаттарды беруден бас тартуы.
124. Сақтанушының заңсыз әрекеттері негізінде Сақтандырушының сақтанушы алдындағы сақтандыру жауапкершілігінен босатылуы бір мезгілде Сақтандырушыны Сақтандырылған тұлғаға (пайда алушыға) сақтандыру төлемдерін жүзеге асырудан босатады.
125. Егер құқық қорғау органдары Сақтанушыға (сақтандырылушыға / пайда алушыға) немесе оның отбасы мүшелеріне қарсы қылмыстық іс қозғаса және жоғалтуға әкеп соқтырған мән-жайлар бойынша тергеу жүргізілсе немесе құзыретті органдарда сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға негіз бар екендігі туралы материалдар болса, онда Сақтандырушы тергеу немесе сот аяқталғанға дейін Сақтанушыға (Сақтандырылған тұлғаға / Пайда алушыға) хат жолдау арқылы сақтандыру төлемдері туралы шешім қабылдау мерзімін кейінге қалдыру құқығына ие, ол туралы Сақтанушыны кешігу себептерін көрсетіп, ескертеді.
126. Егер Сақтандырушы сақтандыру жағдайын растайтын құжаттардың түпнұсқалығына немесе шығындардың мөлшеріне күмән келтірген болса, мұндай құжаттардың түпнұсқалығы расталғанға дейін сақтандыру төлемі туралы шешімді кейінге қалдыруға құқылы.
127. Мүлік ұрланған кезде, оның ішінде тонау немесе ұрлау жағдайында, Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырғаннан кейін, жоғалған мүлікті талап ету құқығы Сақтандырушыға өтеді, ол туралы тараптар сақтандыру шартына қосымша келісім жасайды. Егер Сақтанушы билік ету құқығын беруден бас тартса, Сақтандырушы Сақтанушыға сақтандыру төлемін жасаудан бас тартуға құқылы.

13. Сақтандыру шартының әрекет етуі мерзімінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаю салдары

128. Шарттың әрекет ету мерзімі ішінде Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға), егер бұл өзгерістер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына айтарлықтай әсер етуі мүмкін болса, Шарт жасалғаннан кейін Сақтандырушыға хабарланған жағдайларда белгілі болған өзгерістер туралы Сақтандырушыға дереу, 24 (жиырма төрт) сағаттан кеш емес уақытта, жазбаша түрде хабарлауға міндетті.

129. Кез келген жағдайда сақтандыру шартында көрсетілген келесі өзгерістер маңызды болып табылады:

- 1) сақтандыру объектісінің сипаттамаларының өзгеруі;
- 2) сақтандырылған мүлікті басқа тұлғаға иелікке беру (иеленуге, пайдалануға немесе билік етуге);
- 3) сақтандырылған мүлікті мүліктік жалға (жалдауға), лизингке беруге, прокатқа беруге, кепілге және басқа да ауыртпалықтарға беруге;
- 4) өндірісті тоқтату немесе оның сипатының айтарлықтай өзгеруі;
- 5) өтініште көрсетілген сақтандырылған мүлікті пайдалану мақсатының өзгеруі;
- 6) сақтандырылған ғимараттарды, құрылыстарды бұзу, қайта құру немесе қайта жабдықтау;
- 7) сақтандыру жағдайының басталуына қарамастан мүліктің елеулі бүлінуі немесе жойылуы;
- 8) қосарланған сақтандырудың болуы;
- 9) сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтанушының өтінішінде көрсетілген мәліметтердің

АО «СК «Сентрас Иншуранс»	ПС - 34 Правила добровольного страхования имущества от ущерба	Издание от 29.12.2018 г. № 1 Взамен издания от 05.11.2013 г.	Стр. 19 из 23
---------------------------	---	---	---------------

өзгеруі.

130.Сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкелетін жағдайлар туралы хабардар болған Сақтандырушы, сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына сәйкес қосымша сақтандыру сыйақысын төлеуді талап етуге құқылы.

131.Егер Сақтанушы сақтандыру шартының талаптарын немесе сақтандыру сыйлықақысының мөлшерін өзгертуге қарсылық білдірсе, Сақтандырушы Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқылы. Бұл ретте Сақтандырушы осы Ережелердің 14-тарауына сәйкес есептелген сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігіне құқылы.

132. Егер Сақтанушы немесе Сақтандырылған тұлға осы Ереженің 128 – 129 тармақтарымен көзделген міндеттерін орындамаса, онда Сақтандырушы Шарттың бұзылуын және оның бұзылуынан келтірілген шығындардың орнын толтыруды талап етуге құқылы, ал сақтандыру төлемі төленген жағдайда – оны толық көлемде кері қайтаруды талап етуге құқылы.

133.Егер сақтандыру тәуекелін ұлғайтатын жайттар жойылса, онда Сақтандырушы Шарттың бұзылуын талап етуге құқықсыз болады.

14. Сақтандыру шартын бұзу ережелері

134.Сақтандыру шарты келесі жағдайларда бұзылған болып саналады:

- 1) сақтандыру шартының қолданылу мерзімі аяқталғанда;
- 2) Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзуда;
- 3) Сақтандырушының (Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру сомасы мөлшерінде сақтандыру төлемін (сақтандыру төлемдерін) жүзеге асыруы) өз міндеттерін орындауында;
- 4) Қазақстан Республикасының заңнамасында, осы Ережеде және сақтандыру шартында көзделген өзге де жағдайларда.

135. Сақтандыру шарты міндеттерді тоқтатудың жалпы негіздерінен басқа, келесі жағдайларда мерзімінен бұрын бұзылады:

- 1) сақтандыру объектісі жойылған кезде;
- 2) Сақтанушы болып табылмайтын, Сақтандырылған тұлғаның қайтыс болуында, егер оны алмастырмаса;
- 3) Сақтанушы мүлктік сақтандыру нысанын сатқанда, егер Сақтандырушы Сақтанушыны алмастыруға қарсылық білдірсе;
- 4) сақтандыру жағдайының туындау мүмкіндігі жойылған кезде және сақтандыру тәуекелі сақтандыру жағдайынан өзге жағдайлар бойынша жойылғанда;
- 5) Қазақстан Республикасының «Сақтандыру қызметі туралы» Заңында көзделген жағдайларды қоспағанда, Сақтандырушыны мәжбүрлеп тарату туралы сот шешімі заңды күшіне енгенде;
- 6) Қазақстан Республикасының «Сақтандыру қызметі туралы» Заңында көзделген жағдайларда.

136. Мұндай жағдайларда, сақтандыру шарты бұзу үшін негіз болған жағдай туындаған сәттен бастап, сақтандыру шарты бұзылған болып саналады, бұл туралы мүдделі тұлға бұл туралы басқаға дереу хабарлайды.

137.Тараптар сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзуға құқылы. Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзу туралы тараптар бір-біріне Сақтандыру шартын бұзудың күтілетін күніне дейін 10 (он) жұмыс күнінен бұрын хабарлауға міндетті. Сақтандыру шартын бұзу туралы келісім жазбаша түрде рәсімделеді.

138.Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, Ереженің 135-тармағында көзделген жағдайларға байланысты сақтандыру шарты мерзімінен бұрын тоқтатылған кезде, сақтандырушы сақтандыру шарты бойынша сақтандыру сыйлықақысының 25% -ын әкімшілік шығыстарға, сондай-ақ сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін мерзімі сақтандыру шартының өткен мерзіміне ұстауға құқылы.

139.Сақтанушы кез келген уақытта сақтандыру шартын бұзуға құқылы. Егер сақтанушы Сақтандыру шартынан бас тартса, егер ол Ереженің 137-тармағында көрсетілген жағдайларға байланысты болмаса, Сақтандырушыға төленген сақтандыру сыйақысы немесе сақтандыру жарнамалы қайтарылмайды.

140. Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзу Сақтандырушының оның талаптарын

АО «СК «Сентрас Иншуранс»	ПС - 34 Правила добровольного страхования имущества от ущерба	Издание от 29.12.2018 г. № 1 Взамен издания от 05.11.2013 г.	Стр. 20 из 23
---------------------------	---	---	---------------

орындамауына байланысты болса, соңғысы Сақтанушыға өзі төлеген сақтандыру сыйақысын толығымен қайтаруға міндетті.

141. Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзу сақтандыру төлемін жүзеге асырғаннан кейін жасалған жағдайда, сақтандыру сыйлықақысы қайтарылмайды.

142. Сақтандырушы осы Ереженің талаптарына сәйкес қайтаратын сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігі сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзылған күннен бастап **10 (он) жұмыс күні** ішінде біржолғы төлеммен төленеді.

15. Қос (көп мәртелік) сақтандыру

143. Қос (көп мәртелік) сақтандыру - әрқайсысымен тәуелсіз келісім бойынша бір объектіні бірнеше Сақтандырушымен сақтандыру.

144. Қосарланған сақтандыру жағдайында әрбір сақтандырушы Сақтанушы алдында онымен жасалған сақтандыру шарты аясында жауап береді, алайда Сақтанушының барлық сақтандырушылардан алған сақтандыру төлемдерінің жалпы сомасы нақты залалдан аспауы керек.

145. Бұл жағдайда Сақтанушы кез келген сақтандырушыдан онымен жасалған сақтандыру шартында қарастырылған сақтандыру сомасы көлемінде сақтандыру төлемін алуға құқылы. Егер алынған сақтандыру төлемі нақты залалды өтемеген жағдайда, Сақтанушы басқа сақтандырушыдан жетіспейтін соманы алуға құқылы.

146. Сақтанушы келтірілген залалды басқа сақтандырушылар өтегендіктен сақтандыру төлемінен толық немесе ішінара босатылған сақтандырушы шығындарды шегеріп, сақтанушыға сақтандыру сыйақыларының тиісті бөлігін қайтаруға міндетті.

16. Суброгация

147. Сақтанушының (Сақтандырылған тұлғаның) сақтандыру нәтижесінде келтірілген залал үшін жауапты тұлғаға қатысты талап ету құқығы сақтандыру төлемін жасаған Сақтандырушыға, ол төленген сақтандыру төлемінің сомасы шегінде өтеді (тек сақтандыру шартымен сақтандыру төлемін құзырлы органдардың құжаттарын ұсынусыз жүзеге асыру көзделген жағдайларды қоспағанда).

148. Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға) сақтандыру төлемін алар алдында, Сақтандырушыға барлық құжаттар мен дәлелдемелерді беруге және оған Сақтандырушыға берілген талап ету құқығын жүзеге асыру үшін қажетті барлық мәліметтерді хабарлауға міндетті.

149. Егер Сақтанушы (Сақтандырылған тұлға) Сақтандырушыға келтірген залал үшін жауапты тұлғаға талап ету құқығынан бас тартса немесе Сақтанушының (Сақтандырылған тұлғаның) кінәсінен бұл құқықты пайдалану мүмкін болмаса, Сақтандырушы сақтандыру төлемін толық немесе тиісті бөлігінде төлеуден босатылады және артық төленген соманы қайтаруды талап етуге құқылы.

17. Сақтандыру шартының жарамсыздығы және оны жарамсыз деп танудың салдары

150. Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде көзделген мәмілелердің жарамсыздығының жалпы негіздерінен басқа, сақтандыру шарты келесіде жарамсыз болып мойындалады:

- 1) сақтандыру шартын жасасу кезінде сақтандыру объектісі болмағанда;
- 2) сақтандыру нысаны заңсыз мүліктік мүдделер болғанда;
- 3) сақтандыру жағдайы ретінде, оның пайда болу ықтималдығы мен ықтималдық белгілері жоқ, алайда сақтандыру шарты аясында сөзсіз және объективті түрде орын алуы керек, тараптар немесе, кем дегенде, Сақтанушы ол туралы сөзсіз білетін, оқиғаның көзделуі;
- 4) сақтанушы сақтандыру шартын жасасқан кезде, сақтандыру жағдайы басталғаннан кейін сақтандыру шартын жасауды қоса, артық пайда алу мақсатын көздегенде;
- 5) келісімін алу міндетті болған жағдайларда, Сақтандырылған тұлғалардың келісімінің болмауында.

151. Сақтандыру шарты жарамсыз деп танылған жағдайда, Сақтандырушы Сақтанушыға сақтандыру сыйлықақысын немесе одан алынған сақтандыру жарналарын қайтаруға міндетті, ал Сақтанушы (пайда алушы) сақтандырушыға сақтандыру төлемін қайтаруға міндетті.

АО «СК «Сентрас Иншуранс»	ПС - 34 Правила добровольного страхования имущества от ущерба	Издание от 29.12.2018 г. № 1 Взамен издания от 05.11.2013 г.	Стр. 21 из 23
---------------------------	---	---	---------------

152. Егер сақтандыру шарты Сақтандырушының сақтандыру шартын жасасу туралы білмеген және білмеуі тиіс болған Сақтанушының заңсыз әрекеттері салдарынан пайда болған негіздер бойынша жарамсыз деп танылса, онда Сақтандырушы Сақтанушыға сақтандыру сыйлықақысын немесе сақтандыру жарналарын сақтандыру шартының өтпеген мерзіміне сәйкес, тек орын алған шығындарды шегерумен қайтарады, ал сақтандыру төлемі жасалған жағдайда - төленген соманы қайтаруды талап етуге құқылы.

153. Егер сақтандыру шарты жарамсыз деп танылса, Сақтандырушыға Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде қарастырылған сақтандыру төлемін жасаудан бас тартуға негіз болған жағдайда дәл осындай зардаптар туындайды.

154. Егер сақтандыру шарты қылмыстық мақсатқа жетуге бағытталған болса, онда Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 157-бабының 4-6-тармақтарында көзделген салдарлар орын алады.

18. ЕҢСЕРІЛМЕЙТІН КҮШ ЖАЙТТАРЫ

155. Егер тараптар форс-мажорлық жағдайларға (форс-мажорға) байланысты, яғни тараптың сақтандыру шарты бойынша міндеттемелерін орындауы мүмкін болмайтын төтенше және болдырмайтын жағдайларға байланысты өз міндеттемелерін тиісті түрде орындау мүмкін еместігін дәлелдейтін болса, тараптар жауапкершіліктен босатылады.

156. Сақтандыру шарты бойынша міндеттемелерді тараптардың біреуі толық немесе ішінара орындауы мүмкін болмаған жағдайда, оларды орындау мерзімі осындай жағдайлар болған уақытқа пропорциялы уақытқа шегеріледі.

157. Егер форс-мажор жағдайлары үш айдан астам уақытқа созылатын болса, онда тараптардың әрқайсысы сақтандыру шарты бойынша міндеттемелерді одан әрі орындаудан бас тартуға құқылы. Бұл жағдайда тараптардың ешқайсысы екінші тараптан сақтандыру шартының бұзылуымен келтірілген залалдың орнын толтыруды талап етуге құқылы емес.

158. Сақтандыру шарты бойынша міндеттемелерді орындау мүмкін болмаған тарап екінші тарапты жиырма күн ішінде міндеттемелерді орындауға кедергі келтіретін жағдайлардың туындауы немесе тоқтатылуы туралы хабардар етуге міндетті.

19. ДАУЛАРДЫ ШЕШУ ТӘРТІБІ

159. Сақтандыру шартын орындау бойынша сақтандыру субъектілері арасында туындайтын барлық даулар Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес шешіледі.

20. ҚОСЫМША ЕРЕЖЕЛЕР

160. Сақтандыру шартында Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін өзге де жағдайлар көзделуі мүмкін.

161. Осы Ережеге сәйкес, Сақтандырушы сақтандыру тәуекелдерінің және Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін басқа да сақтандыру шарттарының жиынтығымен сақтандыру бағдарламаларын жасауға құқылы.

162. Сақтандыру шартының мазмұны осы Ережеге сәйкес келмеген жағдайда сақтандыру шартына артықшылық беріледі.

163. Сақтандыру шартын жасасу және орындау кезінде тараптар алған, оның ішінде құқықтық қорғалмаған, сондай-ақ коммерциялық құпия деп саналатын ақпарат басқа тараптың келісімімен немесе тек Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жағдайларда ғана ашылуы мүмкін.

164. Егер сақтандыру шартында сақтанушының жағдайын заңнамалық актілерде қарастырылған жағдаймен салыстырғанда нашарлататын жағдайлар болса, осы заңнамалық актілерде белгіленген жағдайлар қолданылады.

165. Осы Ережелермен реттелмеген шектерде қолданыстағы заң қолданылады.

21. Сақтанушы тарапынан сақталуы міндетті қауіпсіздік ережелері мен нормалары

166. Егер Сақтанушы Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында белгіленген өрт қауіпсіздігі ережелері мен нормаларын, үй-жайларды және құндылықтарды қорғау, жұмыс қауіпсіздігі немесе осыған ұқсас басқа нормалар бұзған болса немесе мұндай бұзушылықтар

АО «СК «Сентрас Иншуранс»	ПС - 34 Правила добровольного страхования имущества от ущерба	Издание от 29.12.2018 г. № 1 Взамен издания от 05.11.2013 г.	Стр. 22 из 23
---------------------------	---	---	---------------

Сақтанушының біліп істеуімен жүзеге асырылса, Сақтандырушы сақтандыру шартын осы Ережеде көзделген тәртіппен және мерзімде бұзуға құқылы.

167. Сақтандырушы тікелей сақтандыру қауіпсіздігі нормаларының бұзылуы болған сақтандыру жағдайлары бойынша сақтандыру төлемдерін жасаудан бас тартуға құқылы. Алайда, сақтандыру төлемі, егер осы нормалардың бұзылуы залалдың себептерімен байланысты болмаса немесе Сақтандырушы сақтандыру шартын бұзу құқығын қолданбаған жағдайда жүзеге асырылады.

168. Сақтанушы сақтандыру қамқорлығын қамтамасыз ету үшін сақтанушыдан талап етілетін келесі арнайы шарттарды сақтауы керек:

1) сақтанушы иелік ететін барлық аумақта қол жетімді өрт сөндіргіштер (әр 100 шаршы метр үшін 5 (бес) кг жұмыс заты бар бір өрт сөндіргіші) орнатуы керек. Барлық қолдан жасалған өрт сөндіргіштерді қол жетімді жерлерге орнатып, қабырғаға іліп қою керек. Барлық өрт сөндіргіштерді жылына кемінде бір рет жүйелі түрде тексеріп отыруы керек және сақтанушы олардың жұмыс жағдайын бақылауда ұстауы керек;

2) өрт дабылы жергілікті басқару тақтасына жалғануы керек, оны Сақтанушының бір немесе бірнеше қызметкерлері тәулік бойы бір немесе бірнеше рет тексеруі керек. Дабыл жүйесі тәулік бойы жұмыс режимінде болуы шарт;

3) күзет дабылы ең болмағанда дыбыстық дабылмен жабдықталуы керек және жұмыстан тыс кезде қосылулы болуы керек;

4) кесу, дәнекерлеу немесе басқа қауіпті жұмыстарды жүргізу кезінде өртке қауіпті жұмыстарға рұқсат беру жүйесін енгізу қажет. Өртке қауіпті жұмыстар Сақтанушының қауіпсіздік техникасы инженердің жазбаша рұқсатынсыз жүзеге асырылмауы керек. Өз кезегінде қауіпсіздік техникасының инженері келесі сақтық шараларын қолдануды қамтамасыз етуі керек:

- барлық жанғыш заттар қауіпті жұмыс орнынан кемінде 10 (он) метр қашықтықта орналасуы керек;

- егер жанғыш заттардың шығарылуын қамтамасыз ету мүмкін болмаса, олар жанбайтын брезентпен жабылуы керек;

- төбедегі, қабырғалардағы және едендегі, құбырларға, кабельдерге, конвейерлік таспаларға және басқа жүйелерге арналған барлық саңылаулар жабылуы керек;

- тиісті түрде өрт сөндіру жабдықтары орнатылуы тиіс, мысалы, су шелектері, қолдан жасалған өрт сөндіргіштер, өрт түтіктері және т. б. ;

- дәнекерлеу және кесу жабдықтарының жарамдылығы; жабдық жанғыш заттар мен жанғыш сұйықтықтар мен газдардан тазартылуы тексерілуі керек;

- қауіпті жұмыстарды аяқтағаннан кейін, тұтанып жатуы мүмкін орындарды табу үшін жұмыстар атқарылған орынды тексеру қажет.